

V Bruseli 16. júna 2025
(OR. en)

9595/25

SOC 329
EMPL 207
EDUC 189
ECOFIN 639

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Posúdenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 a vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024: stanovisko Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu – <i>schválenie</i>

Delegáciám zasielame v prílohe stanovisko Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu k posúdeniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 a k vykonávaniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024, ktoré má schváliť Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti na zasadnutí 19. júna 2025.

Dodatky k tejto poznámke:

- Preskúmania sociálnej konvergencie výbormi EMCO a SPC v roku 2025 – závery pre jednotlivé krajiny (ADD 1)
- Preskúmania mnohostranného dohľadu výborom EMCO v roku 2025 – závery pre jednotlivé krajiny (ADD 2)
- Preskúmania mnohostranného vykonávania výborom SPC v roku 2025 – závery pre jednotlivé krajiny (ADD 3)

Stanovisko Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu k cyklu európskeho semestra 2025

13. júna 2025

Preambula

Na základe ustanovení článkov 148, 150 a 160 Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ), rozhodnutí Rady o zriadení výborov a nariadenia 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík sú na vykonávanie európskeho semestra v súvislosti s politikami zamestnanosti, zručností a sociálnymi politikami príslušné Výbor pre zamestnanosť (EMCO) a Výbor pre sociálnu ochranu (SPC).

Počas celého cyklu európskeho semestra 2025 v nadväznosti na príslušné návrhy, ktoré predložila Európska komisia, preto výbory EMCO a SPC prispievali k dokončeniu každoročnej *spoločnej správy o zamestnanosti (SSZ)*¹, *odporúčania o hospodárskej politike eurozóny*² a *nových odporúčaní pre jednotlivé krajiny*.³ Výbory okrem toho vypracovali súbor záverov Rady, ktoré majú byť pripojené k *spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2025*⁴, a *horizontálnu poznámku pre Európsku radu, ktorá má byť pripojená k odporúčaniam pre jednotlivé krajiny na rok 2025*⁵.

---

¹ Spoločnú správu o zamestnanosti na rok 2025 [navrhla Komisia](#) 18. decembra 2024 ako súčasť jesenného balíka. Po rokovaní vo výboroch ju [Rada prijala](#) na zasadnutí Rady EPSCO 10. marca. Záverečná publikácia je k dispozícii [na tomto odkaze](#).

² [Aspekty zamestnanosti a sociálne aspekty](#) odporúčania pre eurozónu boli schválené na zasadnutí Rady EPSCO 10. marca. Odporúčanie bolo [napokon prijaté](#) na zasadnutí Rady ECOFIN 13. mája.

³ Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025 [navrhla Komisia](#) ako súčasť jarného balíka 4. júna. Po rokovaní vo výboroch Rada prijala aspekty zamestnanosti a sociálne aspekty na zasadnutí Rady EPSCO 19. júna. Konečné prijatie je naplánované na zasadnutie Rady ECOFIN 8. júla.

⁴ Rada schválila [závery Rady o spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2025](#) na zasadnutí Rady EPSCO 10. marca.

⁵ Horizontálna poznámka k odporúčaniam pre jednotlivé krajiny na rok 2025 vypracovaná pod vedením poľského predsedníctva má prispieť k politickým rokovaniam v Rade (na zasadnutiach Rady EPSCO a Rady ECOFIN 19., resp. 20. júna) a na zasadnutí Európskej rady (26. – 27. júna).

Výbory tiež preskúmali pokrok, ktorý členské štáty dosiahli pri vykonávaní príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024, ktoré vydala Rada. Vykonávanie *rámca sociálnej konvergenzie* prispelo aj k monitorovaniu stavu vzostupnej sociálnej konvergenzie v EÚ⁶. Pokiaľ ide o túto konvergenciu, analýza v prvej fáze bola začlenená do správy SSZ na rok 2025, zatiaľ čo analýzu v druhej fáze uverejnila Komisia po dvojstrannej výmene s dotknutými členskými štátmi a po konzultácii so sociálnymi partnermi o rizikách a výzvach pre vzostupnú sociálnu konvergenciu. O zisteniach z analýzy v druhej fáze sa potom rokovalo vo výboroch EMCO a SPC prostredníctvom série *preskúmaní sociálnej konvergenzie*⁷.

Po nadobudnutí účinnosti nariadenia 2024/2163⁸ výbory v roku 2025 po prvýkrát diskutovali aj o aspektoch zamestnanosti a sociálnych aspektoch nových *strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov*⁹ a súvisiacich *výročných správ o pokroku*¹⁰, ktoré vypracovali členské štáty. V spolupráci s výbormi ECOFIN prispeli výbory EMCO a SPC aj k príprave odporúčaní Rady, ktorými sa schvaľujú strednodobé fiškálno-štrukturálne plány¹¹.

Oddiel 1 tohto stanoviska obsahuje celkové názory výborov na aspekty riadenia európskeho semestra. **Oddiel 2** obsahuje úvahy o návrhoch odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025, ktoré prijala Komisia a ktoré boli predložené výboru EMCO a výboru SPC 5. júna 2025. **Oddiel 3** obsahuje výsledok preskúmania pokroku členských štátov pri vykonávaní relevantných odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024 a zistení rámca sociálnej konvergenzie, a to v podobe tematických posolstiev vyplývajúcich z preskúmaní v rámci mnohostranného dohľadu, ktoré vykonali oba výbory. Závery týkajúce sa jednotlivých krajín sú pripojené ako **prílohy**.

---

⁶ Návrh a prvky rámca sociálnej konvergenzie sú opísané v [kľúčových posolstvách k zavedeniu rámca sociálnej konvergenzie do európskeho semestra](#) a v súvisiacej [správe pracovnej skupiny EMCO – SPC](#). Tieto dokumenty sa predložili Rade (EPSCO) 12. júna 2023. O prvkoch rámca sociálnej konvergenzie rokovala špecializovaná pracovná skupina EMCO – SPC, ktorá zasadala od októbra 2022 do mája 2023.

⁷ Komisia uverejnila analýzu v druhej fáze prostredníctvom [pracovného dokumentu útvarov Komisie](#) 11. apríla. Preskúmania vykonali Výbor pre zamestnanosť a Výbor pre sociálnu ochranu 13. mája (pozri oddiel 3.1).

⁸ [Nariadenie \(EÚ\) 2024/1263](#) z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

⁹ Strednodobé fiškálno-štrukturálne plány sú uverejnené [na tomto odkaze](#).

¹⁰ Výročné správy o pokroku za rok 2025 sú uverejnené [na tomto odkaze](#).

¹¹ Odporúčania navrhuje Komisia a prijímajú sa na zasadnutiach Rady ECOFIN.

Oddiel 1

Aspekty riadenia európskeho semestra

Cyklus európskeho semestra 2025 bol prvým rokom vykonávania nového rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ, v ktorom je Európsky pilier sociálnych práv naďalej jednou zo spoločných priorít Únie. V súlade s predchádzajúcimi výzvami¹² výbory uvítali vytvorenie integrovanejšieho prístupu k hospodárskej politike, fiškálnej politike, politike zamestnanosti a sociálnej politike, a to aj prostredníctvom posilnenej spolupráce medzi prípravnými orgánmi Rady EPSCO a Rady ECOFIN. V cykle semestra 2025 sa uznalo, že zamestnanosť, zručnosti a vzdelávanie, ako aj sociálne priority sú nevyhnutné na plnenie zásad piliera a zároveň sú jedným z kľúčových horizontálnych faktorov umožňujúcich posilnenie konkurencieschopnosti Únie a jej udržateľného a inkluzívneho rastu. V tejto súvislosti výbory EMCO a SPC diskutovali o príslušných aspektoch prvého kola strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov predložených členskými štátmi, prispeli k príprave odporúčaní Rady, ktorými sa schvaľoval ich obsah, a rokovali o súvisiacom obsahu výročných správ o pokroku. V strednodobých plánoch sa kladie veľký dôraz na zamestnanosť, zručnosti a vzdelávanie a sociálne politiky, pričom veľká časť opatrení odôvodňujúcich predĺženie trajektórie fiškálnych úprav patrí do týchto oblastí pre ich očakávaný pozitívny vplyv na hospodársky rast.¹³ Na základe rozsiahlych úvah o hospodárskych účinkoch politik trhu práce, zručností a sociálnych politik¹⁴, ktoré sa uskutočnili v rokoch 2023 a 2024, výbory so záujmom očakávajú, že s nimi bude Komisia konzultovať návrh a mandát špecializovaného „znalostného centra“. Táto iniciatíva môže ďalej pomôcť podporiť spoločné chápanie toho, ako zamestnanosť, zručnosti, vzdelávanie, sociálne reformy a investície prispievajú k sociálnemu pokroku, ako aj k udržateľnému a inkluzívnemu hospodárskemu rastu.

---

¹² Pozri [stanovisko k pridanej hodnote sociálnych investícií a úlohe prípravných orgánov Rady EPSCO pri riadení európskeho semestra](#) (body 8, 9 a 11), ktoré Rada schválila v novembri 2023, a [stanovisko k budúcim politickým prioritám Únie v oblasti Európskeho piliera sociálnych práv](#) (body 16 a 17), ktoré Rada schválila v marci 2024.

¹³ Pozri [list predsedu Výboru pre zamestnanosť a predsedníčky Výboru pre sociálnu ochranu adresovaný ministrom Rady EPSCO z 26. februára](#).

¹⁴ Tieto viedli k [stanovisku k pridanej hodnote sociálnych investícií a úlohe prípravných orgánov Rady EPSCO pri riadení európskeho semestra](#) (schválenému Radou 28. novembra 2023), [diskusii o smerovaní, ktorú viedli ministri EPSCO a ECOFIN](#) (12. marca 2024), [záverom Rady o úlohe politik trhu práce, zručností a sociálnych politik pre odolné hospodárstva](#) (schváleným Radou 20. júna 2024) a [dobrovoľným usmerňujúcim zásadám hodnotenia hospodárskeho vplyvu reforiem a investícií v oblastiach politik trhu práce, zručností a sociálnych politik určeným členskými štátom EÚ](#) (schváleným Radou 20. júna 2024).

Pokiaľ ide o zamestnanosť a sociálny rozmer semestra, výbory počas celého cyklu 2025 diskutovali o pokroku, ktorý sa doteraz dosiahol pri dosahovaní cieľov EÚ a národných cieľov do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností, znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia.¹⁵ Hoci je EÚ na dobrej ceste k dosiahnutiu hlavného cieľa do roku 2030, ktorým je zamestnať aspoň 78 % obyvateľstva, pričom sedem členských štátov už dosiahlo svoje národné ciele a väčšina sa zdá byť na dobrej ceste, výbor EMCO so znepokojením konštatoval, že pokrok pri dosahovaní cieľa EÚ v oblasti vzdelávania dospelých bol obmedzený a len 10 členských štátov znížilo rozdiely pri dosahovaní svojich národných cieľov.¹⁶ Výbor SPC zároveň vzal na vedomie, že pandémia COVID-19, ako aj energetická kríza a vysoká inflácia zaznamenaná v posledných rokoch umožnili len mierne znížiť počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením v EÚ, pričom len polovica členských štátov dosiahla pokrok pri plnení svojich národných cieľov a približne jedna tretina zaznamenala zhoršenie. V máji výbory uvítali príležitosť ďalej poskytovať svoje názory na obsah budúceho akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv, čím sa doplnia názory, ktoré už vyjadrili vo svojom *stanovisku k budúcim politickým prioritám na vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv*¹⁷ vypracovanom v roku 2024.

---

¹⁵ Výbory predložili Rade v júni 2022 [stanovisko k procesu stanovovania národných cieľových hodnôt na rok 2030](#).

¹⁶ V tejto súvislosti viacerí členovia výboru EMCO vyzvali na ďalšie úvahy o uskutočniteľnosti prechodu z údajov AES na údaje VZPS (ako sa v súčasnosti plánuje), ako aj o potenciáli zväziť odbornú prípravu na pracovisku vzhľadom na doterajší obmedzený pokrok a relevantnosť tohto druhu odbornej prípravy v niektorých krajinách.

¹⁷ Pozri poznámku pod čiarou č. 12.

Komisia zaviedla rámec sociálnej konvergenencie na podporu identifikácie rizík a výziev pre vzostupnú sociálnu konvergenziu. Po preskúmaní pilotného projektu vykonaného v roku 2024¹⁸ výbory s uspokojením konštatovali, že Komisia uverejnila analýzu v druhej fáze skôr, čo umožnilo aj lepšiu prípravu súvisiacich preskúmaní mnohostranného dohľadu. Výbory EMCO a SPC vzali na vedomie začlenenie zistení rámca do návrhov odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 a správ o jednotlivých krajinách, čím sa podporila identifikácia politických opatrení na účely posilnenia vzostupnej sociálnej konvergenencie. Niektorí členovia výborov však zopakovali pochybnosti, pokiaľ ide o schopnosť rámca komplexne zachytiť riziká pre sociálnu konvergenziu, najmä z dôvodu včasnosti určitých sociálnych ukazovateľov a absencie niektorých relevantných oblastí politiky v sociálnom prehľade, a požiadali o intenzívnejší dialóg s cieľom zabezpečiť transparentnosť v procese, ktorým Komisia identifikuje krajiny s rizikami pre sociálnu konvergenziu. Výbory sú pripravené spolupracovať s Komisiou na vykonaní úprav, aby sa analýza a proces zlepšili.

V súlade so štandardným postupom viedli výbory EMCO a SPC aj komplexné diskusie so sociálnymi partnermi EÚ a zástupcami organizácií občianskej spoločnosti o politických prioritách stanovených v jesennom a jarnom balíku. Výsledkom týchto výmen bol

konštruktívny a vecný dialóg, ktorý sa náležite zohľadnil pri príprave tohto stanoviska.

Výbory opätovne potvrdzujú, že zapojenie sociálnych partnerov, zástupcov občianskej spoločnosti a iných relevantných zainteresovaných strán do všetkých fáz cyklu európskeho semestra a tvorby národných politík je kľúčovým faktorom pre úspech koordinácie a vykonávania hospodárskej a sociálnej politiky a politiky zamestnanosti. V tejto súvislosti výbory EMCO a SPC v prvom polroku 2025 ďalej posilnili zapojenie sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do svojich činností s cieľom podporiť ich účasť na identifikácii výziev a na formulovaní relevantných politických reakcií¹⁹.

---

¹⁸ Pozri [posúdenie rámca sociálnej konvergenencie vykonávané na pilotnom základe v rámci cyklu európskeho semestra 2024](#), o ktorom sa diskutovalo na zasadnutí Rady EPSCO 2. decembra 2024.

¹⁹ Počas cyklu európskeho semestra 2025 sa 11. marca konali tripartitné stretnutia v skupine EMCO pre analýzu politík (PAG) za účasti národných sociálnych partnerov zo všetkých členských štátov a 11. apríla vo výbore SPC (s účasťou občianskej spoločnosti); na oboch sa diskutovalo o vykonávaní [akčného plánu Komisie týkajúceho sa nedostatku pracovnej sily a zručností](#) uverejneného v marci 2024.

Pri príležitosti uverejnenia Únie zručností Európskou komisiou sa v marci uskutočnilo aj spoločné zasadnutie členov výboru EMCO a výboru pre vzdelávanie. Počas výmeny názorov členské štáty zdôraznili význam iniciatívy a ďalších investícií do vzdelávania a zručností a diskutovali o jej rôznych aspektoch.

Výbory napokon vyzývajú Komisiu, aby v úzkej spolupráci s budúcimi predsedníctvami Rady stanovila od roku 2026 primeraný a predvídateľný harmonogram zverejňovania jarného balíka. Počas tohtoročného cyklu výbory EMCO a SPC dôrazne vyjadrili nespokojnosť s neskorým uverejnením jarného balíka 4. júna, čo ohrozilo v zmluve ukotvené zapojenie prípravných orgánov Rady EPSCO do prípravy a schvaľovania nových odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Oneskorenie si vyžiadalo mimoriadne úpravy na úrovni výboru aj Rady vrátane odloženia zasadnutia Rady EPSCO, ktoré sa pôvodne plánovalo na 12. júna (na 19. júna), a osobitné opatrenia v rámci výborov, aby ministri EPSCO mohli schváliť aspoň aspekty zamestnanosti a sociálne aspekty nových odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Napriek tomu však v rozpore so štandardnou praxou nemohli ministri EPSCO schváliť odporúčania pre jednotlivé krajiny v spoločnej právomoci Rady EPSCO a Rady ECOFIN a budú prijaté priamo na zasadnutí Rady ECOFIN, ktoré je naplánované na 8. júla. Navyše skrátený časový rámec na preskúmanie aspektov zamestnanosti, zručností a sociálnych aspektov odporúčaní pre jednotlivé krajiny môže oslabiť dôveryhodnosť procesu semestra a negatívne ovplyvniť zodpovednosť aj kvalitu konečných odporúčaní vzhľadom na obmedzený čas na skutočné mnohostranné diskusie.

Oddiel 2

Posúdenie návrhov Komisie na odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025

Návrhy odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 zaznamenali posun od „úsporného“ prístupu zavedeného v roku 2022, ktorý súvisel s komplexnou povahou plánov obnovy a odolnosti, ku komplexnejšiemu súboru odporúčaní. Podobne ako minulý rok sa cyklus semestra zameriaval na podporu konkurencieschopnosti a prosperity v Únii riešením prekážok udržateľného a inkluzívneho hospodárskeho rastu a potenciálu produktivity. V rámci pôsobnosti prípravných orgánov Rady EPSCO sa to premietlo do mnohých návrhov odporúčaní pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa riešenia nedostatku pracovnej sily a zručností a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, posilnenia systémov vzdelávania a odbornej prípravy, podpory integrácie do trhu práce a účinných aktívnych politík trhu práce, zníženia demotivačných faktorov v oblasti zdaňovania práce a systémov sociálnych dávok, ktoré odrádzajú od práce, a posilnenia systémov sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia. To viedlo k prístupu, ktorý je zameraný najmä na zlepšenie konkurencieschopnosti pri súčasnom zachovaní sociálneho rozmeru Únie, aby sa zabezpečilo, že sa nikto neopomenie.

S cieľom ďalej stimulovať zamestnanosť sa členské štáty nabádajú, aby ďalej posilňovali aktívne politiky trhu práce, a to aj prostredníctvom cielených opatrení pre osoby, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené, a reformou daňovo-dávkových systémov. V analýze Komisie sa zdôrazňuje význam podpory kvality pracovných miest a lepších pracovných podmienok, pričom sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie majú zohrávať kľúčovú úlohu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo postupmi. Považuje sa to za nevyhnutné na odstránenie prekážok účasti na trhu práce a prispieva to k prítlačivosti a konkurencieschopnosti Európy, ako sa nedávno zdôraznilo aj v *stanovisku Výboru pre zamestnanosť o rozmeroch kvality pracovných miest*²⁰.

---

²⁰ Pozri [stanovisko o rozmeroch kvality pracovných miest](#) vypracované na zasadnutie Rady EPSCO 19. júna.

V nových odporúčaníach sa vhodne kladie veľký dôraz na vzdelávanie a rozvoj zručností ako na kľúčové hnacie sily konkurencieschopnej a prosperujúcej Európy a odporúčania v tejto súvislosti dostali všetky členské štáty. Je to ďalej motivované nedávnymi trendmi, ktoré odhaľujú pokles výkonnosti v oblasti základných zručností a pomalým pokrokom pri zvyšovaní účasti dospelých na vzdelávaní. V tejto súvislosti sa členské štáty nabádajú, aby rozšírili možnosti celoživotného vzdelávania, zlepšili uznávanie zručností, lepšie zosúlادili učebné osnovy a vyučovacie metódy s potrebami trhu práce a zvýšili celkovú kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania a odbornej prípravy. Viaceré návrhy odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa preto zameriavajú na poskytovanie cielenejšej podpory vzdelávania znevýhodnených žiakov a na posilnenie inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy, zatiaľ čo politiky v oblasti vzdelávania a zručností by mali zohľadňovať rastúci dopyt po pokročilých zručnostiach a zručnostiach v oblasti STEM, najmä v strategických odvetviach spojených s inováciami a zelenou a digitálnou transformáciou, a ďalej riešiť súčasný a budúci nedostatok pracovnej sily a zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami.

V oblasti sociálnej inklúzie a sociálnej ochrany, najmä pokiaľ ide o dôchodky, zdravotnú starostlivosť a dlhodobú starostlivosť, sa návrhy odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 primerane venovali problémom súvisiacim s adekvátnosťou aj fiškálnou udržateľnosťou. Členským štátom sa odporúča reformovať svoje dôchodkové systémy – doplnené opatreniami zameranými na predĺženie pracovného života – a zlepšiť efektívnosť a účinnosť iných dávok v oblasti sociálnej ochrany a začlenenia. Zároveň by mali rozšíriť prístup k základným a sociálnym službám vrátane zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti, a to aj zohľadnením územných rozdielov. V reakcii na demografické zmeny a súvisiaci rastúci dopyt po zdravotnej a dlhodobej starostlivosti sa prechod na preventívne komunitné prístupy považuje za nevyhnutný. Pokiaľ ide o chudobu, a najmä chudobu detí, členským štátom sa odporúča, aby tieto výzvy riešili, a to aj zlepšením účinnosti, pokrytia a primeranosti sociálnych transferov a sociálnej pomoci, pričom by mali zabezpečiť ich fiškálnu udržateľnosť. V návrhoch odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa takisto v relevantných prípadoch zdôraznil vývoj cenovej dostupnosti bývania, ktorý môže ohrozovať životnú úroveň.

Napriek tomu, že na finalizáciu návrhov odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2025 boli potrebné *ad hoc* dojednania, výbory EMCO a SPC zabezpečili spoluprácu s Výborom pre hospodársku politiku a Hospodárskym a finančným výborom – náhradníkmi, čo umožnilo účinne preskúmať viaceré politické otázky prierezovej povahy. V súlade so štandardnou praxou sa v rámci výboru EMCO za účasti delegátov výboru pre vzdelávanie uskutočnila diskusia o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zručností. Vo Výbore pre sociálnu ochranu sa diskutovalo o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa zdravia, pričom členovia boli vyzvaní, aby svoju činnosť koordinovali na vnútroštátnej úrovni s príslušnými odborníkmi.

Oddiel 3

Hlavné zistenia týkajúce sa vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024 a stavu sociálnej konvergencie v Únii

Jednou z hlavných úloh Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu v rámci európskeho semestra je mnohostranný dohľad²¹. Zahŕňa okrem iného²² hĺbkové posúdenie reforiem, investícií a všeobecnejších opatrení politiky realizovaných na základe odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré vydala Rada v predchádzajúcom cykle semestra. Činnosti mnohostranného dohľadu zohrávajú ako také zásadnú úlohu pri podpore politických opatrení členských štátov prostredníctvom výmeny poznatkov o politikách a najlepších postupov, ako aj podporou spoločného chápania výziev špecifických pre jednotlivé krajiny s cieľom informovať Radu.

---

²¹ V prípade výboru EMCO sa postup zakladá na článkoch 148 a 150 ZFEÚ, zatiaľ čo v prípade výboru SPC vychádza z článku 160 ZFEÚ. V novom [nariadení \(EÚ\) 2024/1263](#) sú výbory EMCO a SPC potvrdené medzi relevantnými výbormi, ktoré sa majú zapojiť do procesu európskeho semestra podľa svojich príslušných právomocí. V oboch rozhodnutiach Rady, ktorými sa zriaďujú tieto výbory ([rozhodnutie 2015/772](#), ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2000/98, pokiaľ ide o výbor EMCO, a [rozhodnutie 2015/773](#), ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2004/689, pokiaľ ide o výbor SPC), sa im tiež udelil mandát prispievať ku všetkým aspektom európskeho semestra v príslušných oblastiach pôsobnosti.

²² V rámci výboru EMCO zahŕňajú činnosti mnohostranného dohľadu aj osobitné preskúmania vykonávania určitých odporúčaní Rady v pôsobnosti Rady EPSCO, ktoré sú určené všetkým členským štátom. Vo Výbore pre sociálnu ochranu sa organizujú špecializované hĺbkové tematické diskusie alebo sa predkladajú spoločné správy s cieľom nadviazať na príslušné odporúčania Rady.

V roku 2025 oba výbory posúdili vykonávanie príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024 a v kontexte novej analýzy jednotlivých krajín rámca sociálnej konvergenzie prerokovali a vyvodili závery aj z analýzy Komisie v druhej fáze týkajúcej sa sociálnej konvergenzie. Pri všetkých preskúmaniach jednotlivých krajín sa hodnotenia zakladali na správach členských štátov o najnovších prijatých opatreniach, po ktorých nasledovali posúdenia týchto opatrení zo strany ostatných členských štátov a Komisie. Závery týkajúce sa jednotlivých krajín sa dohodli spoločne a sú pripojené k tomuto stanovisku.

3.1. Horizontálne zistenia Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu týkajúce sa vzostupnej sociálnej konvergenzie

Výbory EMCO a SPC vykonali 13. mája 2025 sériu „preskúmaní sociálnej konvergenzie“ na základe analýzy vzostupnej sociálnej konvergenzie, ktorú vykonala Komisia v súlade s rámcom sociálnej konvergenzie. Táto analýza pre jednotlivé krajiny prispieva k monitorovaniu vývoja v oblasti zamestnanosti, zručností a sociálnej politiky v európskom semestri podľa článku 148 ZFEÚ. Podporuje aj vnútroštátne vykonávanie zásad Európskeho piliera sociálnych práv a dosiahnutie hlavných a vnútroštátnych cieľov EÚ do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, a to s náležitým ohľadom na príslušné právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality. Tieto preskúmania sa týkali rizík a výziev pre vzostupnú sociálnu konvergenziu, ktorým čelia členské štáty a ktoré sa analyzovali v rámci analýzy Komisie v druhej fáze týkajúcej sa sociálnej konvergenzie v jednotlivých krajinách, ktorá bola uverejnená 11. apríla²³, ako aj vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2024 vydaných v relevantných prípadoch týmto členským štátom.

---

²³ Pozri [druhú fázu analýzy krajín v oblasti sociálnej konvergenzie v súlade s rámcom sociálnej konvergenzie \(SCF\)](#) vydanú Komisiou.

- V kontexte silných a odolných trhov práce sa v druhej fáze analýzy rámca sociálnej konvergenencie na rok 2025 zdôraznili **výzvy najmä v oblastiach sociálnej ochrany a začlenenia** v dôsledku určitých zhoršujúcich sa modelov a v oblasti vzdelávania a zručností. Pretrvávajú však aj výzvy na trhu práce, najmä tie, ktoré sa týkajú rozdielov v účasti a miere zamestnanosti konkrétnych skupín (ženy, mladí ľudia, osoby so zdravotným postihnutím, štátni príslušníci tretích krajín), značného nedostatku zručností a pracovnej sily, ako aj regionálnych rozdielov, ktoré sa vyskytujú v niektorých členských štátoch. Celkovo zostáva príslušnosť k skupine obyvateľstva v zraniteľnej situácii veľmi často silným prediktorom výsledkov v oblasti vzdelávania a trhu práce.
- Niektoré členské štáty čelia výzvam súvisiacim s pretrvávajúcim **vysokým rizikom chudoby alebo sociálneho vylúčenia**, najmä v prípade niektorých skupín, s ťažkosťami pri vytváraní účinných systémov sociálnej ochrany, ktoré by účinne riešili riziká chudoby, a s vysokými príjmovými nerovnosťami, najmä vzhľadom na vysokú infláciu zaznamenanú v posledných rokoch, ktorá mala nevyhnutne väčší vplyv na domácnosti s nízkymi príjmami a domácnosti nezamestnaných osôb. Miera chudoby detí zostáva vo všeobecnosti vysoká, a preto je nevyhnutné v plnej miere implementovať Európsku záruku pre deti. Ďalšie členské štáty naďalej čelia výzvam pri zlepšovaní prístupu k cenovo dostupným službám zdravotnej a dlhodobej starostlivosti, čo je mimoriadne dôležité vzhľadom na starnutie obyvateľstva. Zabezpečenie prístupu k vysokokvalitným opatreniam aktívneho začleňovania – spojeným s prístupom k základným a sociálnym službám – by malo zostať prioritou v mnohých členských štátoch, a to aj s cieľom znížiť nerovnosti medzi skupinami obyvateľstva a medzi regiónmi a posilniť sociálnu súdržnosť. V posledných rokoch sa naplánovali alebo realizovali reformy a investície, najmä s cieľom zvýšiť aktiváciu trhu práce a primeranosť sociálnych dávok a dôchodkov, ako aj rozšíriť prístup k dostupným systémom zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. Potenciálne kompromisy medzi primeraným financovaním a udržateľnosťou systémov sociálnej ochrany a sociálneho zabezpečenia sú v tejto súvislosti naďalej veľmi relevantné, čo poukazuje na potrebu účinnej a efektívnej koncepcie daňovo-dávkového systému.

- **Účast' dospelých na odbornej príprave** zostáva nízka a výrazne pod úrovňou cieľov EÚ do roku 2030 a v mnohých prípadoch aj vnútroštátnych cieľov. Zdá sa, že je naliehavo potrebné pokračovať v úsilí o zlepšenie kvality a rovnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy a o posilnenie základných zručností, a to aj s cieľom riešiť pretrvávajúce rozdiely vo výsledkoch vzdelávania a úrovniach zručností súvisiacich so sociálno-ekonomickými podmienkami. V tejto súvislosti treba poznamenať, že jednotlivci s nízkou kvalifikáciou majú najnižšiu pravdepodobnosť, že sa zapoja do činností odbornej prípravy, a teda že budú mať prospech zo zelenej a digitálnej transformácie. Problémy pretrvávajú aj pri riešení predčasného ukončovania vzdelávania a odbornej prípravy, pričom v tejto oblasti badať len pomalý pokrok. Zvýšenie kapacity na vykonávanie dobre navrhnutých a lepšie cielených **aktívnych politík trhu práce** v kombinácii s inými podpornými službami je naďalej nevyhnutným prvkom na posilnenie ľudí v zraniteľných situáciách a z nedostatočne zastúpených skupín, aby boli vybavení zručnosťami potrebnými na vstup na trh práce, zotrvali a napredovali v ňom, a to aj vzhľadom na zelenú a digitálnu transformáciu.
- Závazok členských štátov riešiť osobitné výzvy v oblasti vzdelávania a zručností je zrejmý, realizujú sa mnohé reformy a prebiehajúce programy – a to aj prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu+ (ESF+) a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – s cieľom zvýšiť úroveň základných a digitálnych zručností a reformovať odborné vzdelávanie a prípravu, ako aj systémy vysokoškolského vzdelávania. Podobne sa zavádzajú opatrenia na posilnenie integrácie osôb NEET a osôb so zdravotným postihnutím do trhu práce, a to aj prostredníctvom pokračujúcej implementácie záruky pre mladých ľudí prostredníctvom stimulov a informačných kampaní pre zamestnávateľov. Mnohé z týchto opatrení sú však v počiatočnom štádiu realizácie a výsledky sa ešte neprejavili. V preskúmaníach sa takisto zdôraznilo, že je naďalej dôležité používať spoľahlivé monitorovacie nástroje a vykonávať posúdenia vplyvu s cieľom **vyhodnotiť účinnosť politík** a identifikovať všetky potrebné úpravy, a to aj počas vykonávania.

3.2. Horizontálne zistenia Výboru pre zamestnanosť

Výbor pre zamestnanosť vykonal 19. marca výročné preskúmanie vzdelávania a zručností zamerané na posúdenie pokroku pri vykonávaní príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny a na riešenie vznikajúcich výziev identifikovaných v monitore výsledkov v oblasti zamestnanosti a sociálnom prehľade. Uskutočnila sa tematická diskusia založená na hlavných zisteniach spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025. Okrem toho sa 18. marca uskutočnilo spoločné zasadnutie Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre vzdelávanie s cieľom vymeniť si názory na oznámenie Komisie o Únii zručností, strategický akčný plán vzdelávania v oblasti STEM a akčný plán pre základné zručnosti, ako aj diskutovať o prípadových štúdiách o využívaní umelej inteligencie v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy.

- **Nedostatok pracovnej sily a zručností** v krajinách EÚ v roku 2024 mierne klesol, ale zostáva vysoký, najmä v niektorých odvetviach kľúčových pre zelenú a digitálnu transformáciu, ako sú odvetvia STEM, ako aj v tých, ktoré sú najviac postihnuté starnutím obyvateľstva, ako je odvetvie starostlivosti. V kontexte spomaľujúcich sa ekonomík, ale silných trhov práce, pretrvávajúci nedostatok pracovnej sily a zručností jasne naznačuje, že štrukturálne nesúlady medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami ovplyvňujú pracovné trhy EÚ.
- EÚ ani zďaleka nedosahuje **cieľ v oblasti vzdelávania dospelých do roku 2030**, len tri členské štáty už dosiahli svoje národné ciele a mnohé ďalšie zaostávajú. Na dosiahnutie cieľa do roku 2030 je preto potrebné značné a zrýchlené úsilie. Politiky by sa mali zameriavať najmä na zlepšenie účasti na vzdelávaní dospelých osôb mimo trhu práce, osôb s nízkym a stredným dosiahnutým vzdelaním a osôb starších ako 55 rokov, ktoré sa v súčasnosti zúčastňujú na odbornej príprave menej.
- Obmedzený pokrok sa dosiahol na úrovni EÚ v súvislosti s **digitálnymi zručnosťami**, pričom o niečo viac ako polovica európskych občanov vo veku 16 – 74 rokov mala v roku 2023 aspoň základné digitálne zručnosti. Medzi členskými štátmi sú však zaznamenané výrazné rozdiely a digitálne zručnosti mladých ľudí znepokojivo upadajú.

- Miera zápisu do inštitúcií **vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve** sa za posledné desaťročie zvýšila a sedem členských štátov dosiahlo cieľ stanovený na rok 2030. Medzi krajinami EÚ, ako aj medzi sociálno-demografickými skupinami však pretrvávajú výrazné rozdiely, osobitne sú zasiahnuté osoby zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a ľudia žijúci v odľahlých oblastiach.
- **Základné zručnosti** sa znepokojujúco zhoršujú a vo väčšine členských štátov sa zvyšuje podiel žiakov s nedostatočnými výsledkami v čítaní, matematike a prírodných vedách. Znevýhodnené sociálno-ekonomické zázemie je naďalej hlavným prediktorom nedostatočnej výkonnosti, pričom rozdiel oproti zvýhodneným študentom sa prehľbuje. Kvalita vzdelávania je ohrozená pretrvávajúcim nedostatkom učiteľov, ktorý je závažnejší v odboroch STEM a znevýhodnených školách.
- Na druhej strane je EÚ na dobrej ceste k splneniu **cieľa dosiahnutého terciárneho vzdelávania**, ale problémom zostáva zlepšiť relevantnosť vysokoškolského vzdelávania pre trh práce, ktorá by riešila nedostatok zručností vo viacerých oblastiach a riešila rodové rozdiely. Týka sa to najmä oblastí STEM, v ktorých sú dievčatá naďalej nedostatočne zastúpené. V tejto súvislosti členské štáty naďalej preukazujú vysokú úroveň odhodlania riešiť výzvy, ktorým čelia v súvislosti so zlepšovaním výsledkov vzdelávania a rovnosti, lepším zosúladením učebných plánov s potrebami trhu práce, rozvíjaním zručností pracovnej sily a zvyšovaním účasti dospelých na vzdelávaní. Niekoľko členských štátov spustilo významné reformy vrátane modernizácie učebných osnov a posilnenia učiteľského povolania, ich vplyv však ešte nie je viditeľný.
- Vo všetkých oblastiach sa zavádzajú aj opatrenia na ďalšie **rozšírenie dostupnosti programov zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, zlepšenie cielenej podpory pre uchádzačov o zamestnanie a prispôsobenie učebných osnov OVP potrebám trhu práce**. V mnohých prípadoch je však potrebné zintenzívniť toto úsilie a vystupňovať politiky na podporu mobility pracovnej sily, prilákanie kvalifikovaných štátnych príslušníkov tretích krajín, riešenie zhoršovania základných a digitálnych zručností a v relevantných prípadoch riešenie rastúceho nedostatku učiteľov.

- Silná príčinná súvislosť medzi sociálno-ekonomickým zázemím a slabými výsledkami vzdelávania, zníženou účasťou na činnostiach odbornej prípravy a vzdelávania a zlými vyhliadkami na trhu práce si vyžaduje, aby EÚ a členské štáty zintenzívnili úsilie o zabezpečenie **prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave** pre všetkých od útleho veku.
- **Hĺbkové posúdenie vplyvu opatrení** vykonaných na riešenie výziev, ktorým čelia členské štáty, je kľúčové z hľadiska pokračovania tých najúspešnejších aj po skončení podpory z fondu ESF+ a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, z ktorých sa v súčasnosti financuje veľká väčšina z nich.

Výbor EMCO uskutočnil 2. – 3. apríla výročné preskúmanie aktívnych politík trhu práce, zdaňovania práce a segmentácie trhu práce, ktorého cieľom bolo posúdiť pokrok pri vykonávaní príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ako aj riešiť vznikajúce výzvy identifikované v monitore výsledkov v oblasti zamestnanosti a sociálnom prehľade. Okrem preskúmaní zameraných na jednotlivé krajiny sa uskutočnila tematická diskusia na základe hlavných zistení spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025. Podpredsedníčka siete VSZ bola tiež vyzvaná, aby Výboru pre zamestnanosť poskytla aktuálne informácie o činnostiach verejných služieb zamestnanosti v členských štátoch.

- Hoci trh práce zostal v roku 2024 silný, stále existuje priestor na uvoľnenie **potenciálu zamestnanosti ľudí zo znevýhodnených skupín**, ktorí naďalej čelia výzvam pri vstupe na trh práce a zotrvaní na ňom. Je to obzvlášť dôležité pri riešení stále vysokej úrovne nedostatku pracovnej sily a z dlhodobého hľadiska na kompenzáciu poklesu populácie v produktívnom veku v dôsledku demografických trendov.
- Zatiaľ čo členské štáty zintenzívňujú úsilie o lepšie zacielenie aktívnych politík trhu práce, a to aj prostredníctvom dotácií na zamestnanosť, a posilňujú kapacity a poskytovanie služieb verejných služieb zamestnanosti, **výdavky na aktívne politiky trhu práce (APTP)** sú v niektorých krajinách naďalej nízke.
- Pozorujú sa aj **rodové rozdiely**, u žien je menej pravdepodobné, že sa budú zúčastňovať na aktivačných opatreniach. Je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na rozšírenie záberu APTP, najmä v prípade ľudí v zraniteľných situáciách a znevýhodnených skupín.

- Nedobrovoľné dočasné zamestnanie a nedobrovoľné zamestnanie na kratší pracovný čas, nedeklarovaná práca, nepravá samostatná zárobková činnosť a nové formy práce naďalej prispievajú k **segmentácii trhu práce**, čo má vplyv na nedostatky v prístupe k sociálnej ochrane, kariérny rast a príležitosti na rozvoj zručností.
- Zatiaľ čo **podiel dočasného zamestnania** sa v roku 2024 znížil, nízka miera prechodu na pracovné zmluvy na neurčitý čas a vysoký podiel nedobrovoľných dočasných zamestnancov v mnohých členských štátoch spôsobuje naďalej obavy.
- Pozitívne sa hodnotí **pokles nedobrovoľnej práce na kratší pracovný čas** zaznamenaný takmer vo všetkých krajinách EÚ. V niektorých členských štátoch však stále postihuje viac ako 40 % ľudí, ktorí pracujú obmedzený počet hodín, najmä ženy.
- Pozoruje sa široký záväzok riešiť inštitucionálne faktory vrátane **daňových predpisov a právnych predpisov na ochranu zamestnanosti**, ktoré často stimulujú segmentáciu trhu práce a motivujú k prechodu na pracovné zmluvy na neurčitý čas. Zavádzajú sa aj opatrenia na integráciu nových foriem práce do právnych predpisov, ako sú hybridná práca a práca na diaľku.
- V mnohých členských štátoch zostáva veľký priestor na zlepšenie, pokiaľ ide o **presun daňového zaťaženia z práce na iné základy dane** a preskúmanie koncepcie daňovo-dávkových systémov, čím by sa zvýšila účasť na trhu práce a stimuloval dlhší pracovný čas.
- V mnohých európskych krajinách, v ktorých pretrvávajú výrazné faktory odrádzajúce od práce neaktívne osoby, nezamestnané osoby, osoby s nízkou mzdou a druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti, je stále potrebné zlepšiť **koncepciu daňovo-dávkových systémov**. Zlá koncepcia je tiež jedným z faktorov, ktoré sú príčinou rodových rozdielov na trhu práce a výrazne ovplyvňujú voľbu zamestnania v domácnostiach, najmä v prípade druhých zárobkovo činných osôb v domácnosti.
- Okrem toho, keďže **opatrovateľské povinnosti** často neúmerne nesú ženy, rozdiely v zamestnanosti žien a mužov v mnohých krajinách sú spôsobené nedostatkom primeraných služieb vzdelávania a dlhodobej starostlivosti v ranom detstve.

3.3. Horizontálne zistenia Výboru pre sociálnu ochranu

Počas cyklu semestra 2025 výbor 10. – 11. apríla vykonal 11 preskúmaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny v oblastiach politiky, ktoré patria do jeho právomoci, pričom sa zaoberal osobitnými výzvami v oblasti dôchodkov, zdravotnej starostlivosti, dlhodobej starostlivosti, sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia. Všetky preskúmania jednotlivých krajín sa zakladali na správach členských štátov o najnovších prijatých opatreniach, po ktorých nasledovali posúdenia týchto opatrení zo strany ostatných členských štátov a Komisie. Preskúmania jednotlivých krajín boli doplnené rôznymi horizontálnymi prvkami mnohostranného dohľadu, pričom sa čerpano zo zodpovedajúcich tematických diskusií organizovaných na zasadnutiach výboru SPC. Výbor SPC v tejto súvislosti viedol na marcovom zasadnutí podrobnú tematickú diskusiu o „integrácii politík podporujúcich ekonomickú aktivitu starších osôb“ v súvislosti s dôchodkovou politikou. Na aprílovom zasadnutí výboru bola zorganizovaná trojstranná diskusia zameraná na preskúmanie vykonávania akčného plánu z roku 2024 týkajúceho sa nedostatku pracovnej sily a zručností v EÚ. Diskusia sa zamerala na dve oblasti, ktoré zodpovedajú sociálnej ochrane a sociálnemu začleneniu, dlhodobej starostlivosti a výzvam v oblasti zdravotnej starostlivosti; konkrétne došlo k výmene názorov na vývoj politík na podporu aktivácie nedostatočne zastúpených skupín a riešenie nedostatku pracovnej sily v odvetviach dlhodobej starostlivosti a zdravotnej starostlivosti. Horizontálne zistenia sa opierajú o semináre, na ktorých sa skúmali jednotlivé krajiny, a závery uvedených tematických diskusií.

V diskusiách sa dospelo k záveru, že pokiaľ ide o aktívne starnutie, členské štáty uplatňovali politické reakcie zahŕňajúce:

- **stimuly na predĺženie pracovného života**/zlepšenie stimulov na odloženie odchodu do dôchodku prostredníctvom zlepšených aktuálnych sadzieb + dodatočných bonusov/dôchodkových dávok pre starších pracovníkov, ktorí zostávajú na trhu práce po dosiahnutí zákonného veku odchodu do dôchodku,

- **flexibilné možnosti odchodu do dôchodku:** možnosť kombinovať príjem zo zamestnania s dôchodkovými dávkami a uľahčiť postupný prístup k dôchodku prostredníctvom postupného skracovania pracovného času alebo prechodu na prácu na kratší pracovný čas v rokoch pred odchodom do dôchodku,
- **upravené prahové hodnoty,** pod ktorými dodatočný príjem neovplyvní vyplácanie dôchodkov, aby sa odstránili prekážky pre kombinovanie príjmov z práce s dôchodkami, od ktorého odrádza plné zdanenie dodatočného príjmu alebo plné platenie príspevkov na sociálne poistenie,
- podporu **odbornej prípravy a kvalifikácie pre trh práce** v kontexte aktívnych politík trhu práce pre nezamestnaných starších pracovníkov a starších pracovníkov ohrozených prepúšťaním a ako súčasť pravidelného zvyšovania úrovne zručností počas celého života,
- **mzdové dotácie a dotované zamestnávanie** podporujúce reintegráciu starších pracovníkov a systémy návratu do práce určené na znižovanie rizík predčasného odchodu z trhu práce z dôvodu dlhodobej neprítomnosti v práci pre zdravotné problémy,
- **udržateľné postupy na pracovisku,** ktorými sa riešia prekážky účasti starších pracovníkov vo viacerých oblastiach: sprostredkovatelia na pracovisku, digitálne zručnosti/používanie digitálnych technológií, hybridná práca a telepráca, postupy v oblasti ľudských zdrojov a inteligentné riadenie starnutia popri cieľených opatreniach na riešenie diskriminácie na základe veku a podporu spravodlivého zaobchádzania so staršími pracovníkmi,
- **sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie** posilňujúce právo starších pracovníkov nad rámec zákonného minima vrátane ochrany pred prepustením, podpory bezpečnosti na pracovisku a zníženia fyzických a psychosociálnych rizík, poskytovania dodatočných dní dovolenky za kalendárny rok, miezd na základe odpracovaných rokov a dodatočných práv na opatrovateľskú dovolenku.

V diskusii o aktívnom starnutí sa vo všeobecnosti dospelo k týmto záverom:

- **Zmena naratívu a zmýšľania** v súvislosti so starnutím obyvateľstva má zásadný význam, tak pre individuálne rozhodnutia, ako aj pre účinné politické opatrenia. Staršie osoby by sa vzhľadom na ich lepšie zdravie a vyššiu strednú dĺžku života mali vnímať ako cenný prínos a nie ako záťaž pre spoločnosť.
- Zmýšľanie by sa malo zmeniť tak pri **individuálnych rozhodnutiach, ako aj pri účinných politických opatreniach**. Na individuálnej úrovni by sa malo posilniť sebauvedomovanie starších ľudí a sebavnímanie ich schopností, a to prostredníctvom prispôbených politik zvyšovania úrovne zručností a ich rekvalifikácie s cieľom lepšie sa prispôsobiť meniacemu sa trhu práce a digitálnemu prostrediu.
- Pokiaľ ide najmä o zdôraznené **výzvy súvisiace so zdravím**, zásadný význam má prevencia pracovnej neschopnosti, prispôbenie pracoviska a politiky zabezpečujúce úspešný návrat do práce po dlhodobej chorobe.
- **Stimuly na predĺženie pracovného života** by mali zohľadňovať rozličné schopnosti rôznych profesijných skupín. To znamená, že odchod do dôchodku sa vníma ako proces a že je potrebné upraviť spôsoby odchodu do dôchodku pre rôzne kariérne profily.
- S cieľom **zúžitkovať nevyužitý potenciál ľudí vo vekovej skupine 60 – 64 rokov** na zvýšenie ich zamestnanosti, najmä medzi ženami, by sa opatrenia mali zaoberať potrebami týkajúcimi sa opatrovateľských povinností, ako sú napríklad: pružný pracovný čas, čiastočné dôchodkové zabezpečenie a uľahčenie opätovného začlenenia po prestávke spôsobenej poskytovaním starostlivosti.
- „**Balík politik**“ by mal zahŕňať **dôchodky, ciele aktívne politiky trhu práce, sociálne politiky a politiky rodovej rovnosti, prispôbené podnikové politiky a postupy vrátane manažmentu zohľadňujúceho vek na pracovisku a manažmentu zdravotnej prevencie, aktivít sociálnych partnerov a poskytovania zdravotných služieb a služieb starostlivosti**.

Pokiaľ ide o výzvy spojené s nedostatkom pracovnej sily, členské štáty vykonávajú politické opatrenia s cieľom:

- **zlepšiť koordináciu s príslušnými poskytovateľmi služieb** a uľahčiť prístup k podporným a základným službám pre príjemcov minimálneho príjmu. Napríklad boli vytvorené vstupné miesta alebo jednotné kontaktné miesta medzi verejnými službami zamestnanosti (VSZ) a orgánmi poskytujúcimi dávky (vnútroštátne inštitúty sociálneho zabezpečenia/pomoci) pre uchádzačov o zamestnanie a ľudí, ktorí čelia výzvam v oblasti sociálnej a profesijnej integrácie. V iných prípadoch VSZ posilnili svoju spoluprácu na regionálnej a národnej úrovni a posilnili partnerstvá s obcami, mimovládnyimi organizáciami a poskytovateľmi služieb, ako sú centrá zdravotnej starostlivosti,
- **posilniť systémy sociálnej podpory týkajúce sa prístupu k podporným a základným službám** s lepším prístupom k možnostiam vzdelávania a odbornej prípravy, profesijnému poradenstvu a sociálnemu poradenstvu vrátane rozpočtového poradenstva na predchádzanie zadlženosti. Niektoré členské štáty zaviedli ustanovenia na zvýšenie flexibility pri kombinovaní zamestnania so sociálnymi dávkami za určitých podmienok, zatiaľ čo iné prijali alebo plánujú opatrenia na zlepšenie pracovných stimulov pre príjemcov minimálneho príjmu.

Dospelo sa k týmto záverom:

- Potvrdilo sa, že pre **aktívne začleňovanie** je potrebné sa sústrediť na **koordinované prístupy**; pri poskytovaní integrovanej a personalizovanej podpory zohráva kľúčovú rolu spolupráca a integrácia verejných služieb zamestnanosti s inými (sociálnymi) poskytovateľmi služieb.
- Aktivácia je relevantná nielen pre jej ekonomické opodstatnenie, ale aj pre sociálnu súdržnosť.
- Minimálny príjem by nemal **vytvárať pascu chudoby** a sú potrebné podporné služby zamestnanosti a cielelná odborná príprava, ktoré by sa poskytovali v spolupráci so sociálnymi partnermi.
- Je dôležité **bojovať proti stereotypom**, aby sa zabezpečila aktivácia žien, ľudí s migrantským pôvodom a Rómov.
- Napokon sa v intervenciách zdôraznilo, že prechod z nezamestnanosti a nečinnosti by mal viesť k zamestnaniu na **kvalitných pracovných miestach s istotou príjmu** a zároveň zabrániť neistote a chudobe zamestnaných osôb.

- **V odvetviach dlhodobej starostlivosti a zdravotnej starostlivosti má kľúčový význam primerané a udržateľné zamestnávanie**, ktoré sa okrem iného zameriava na zlepšenie miezd, ako aj iné opatrenia v oblasti fyzickej a duševnej pohody.
- Riešenie nedostatku v dotknutých odvetviach si vyžaduje intervencie na **prilákanie mladých ľudí** do tohto odvetvia s cieľným počiatočným vzdelávaním a odbornou prípravou, zatiaľ čo existujúca pracovná sila by mala mať zabezpečené aj relevantné cieľné a priebežné zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu s veľkým dôrazom na digitálne zručnosti.
- Ošetrovatel'stvo je fyzicky veľmi náročné, čo zvyšuje riziko chorôb z povolania vrátane muskuloskeletálnych a psychických porúch. Preto by sa politiky, najmä v oblasti **zdravia a bezpečnosti**, mali zameriavať na preventívny prístup.
- **Investičné potreby** v týchto odvetviach sú nevyhnutné: mali by sa rozšíriť malé pilotné projekty a mal by sa plne využiť potenciál nových technológií a inovácií (ako sú digitálne zdravotnícke pomôcky a telestarostlivosť).
- **Územné nerovnosti** v prístupe k službám predstavujú výzvu, ktorú treba riešiť vhodnými opatreniami. Členské štáty informovali o niekoľkých inovatívnych prístupoch, napríklad o postupoch mobilných kliník, telemedicíne, prerozdelení úloh z lekárov na lekárnikov a zdravotné sestry.

Prílohy:

1. Závěry preskúmaní sociálnej konvergencie výbormi EMCO a SPC v roku 2025 pre jednotlivé krajiny.
2. Závěry preskúmaní mnohostranného dohľadu výborom EMCO v roku 2025 pre jednotlivé krajiny.
3. Závěry preskúmaní mnohostranného vykonávania výborom SPC v roku 2025 pre jednotlivé krajiny.